

Itä-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuspalveluiden järjestäminen

Kokoltk 12.09.2024 § 69
11520/09.00/2023

Valmistelija: Juha Kärkkäinen puh. 044 717 4569,
juha.karkkainen(at)pshyvinvointialue.fi

Valtioneuvoston asetuksessa tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kokoamisesta (145/2024) säädetään, että hyvinvointialueiden pelastustoimen valtakunnalliset tilanne- ja johtokeskusjärjestelyt sekä muu pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisen edellytyksenä oleva erityisvalmius kootaan Helsingin kaupungin järjestettäväksi. Asetuksella säädetään järjestämisvastuun kokoamisesta, mutta ei tuottamistavasta.

Järjestämisvastuussa oleva hyvinvointialue (Pohjois-Savo) huolehtii hyvinvointialueesta annetun lain 611/2021, 7 §:n 1 momentin mukaisesti alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyjen sekä muun pelastustoiminnan alueellisen johtamisen edellytyksenä olevan erityisvalmiuden järjestämisestä.

Hyvinvointialueiden vastuulla olevan pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisen edellytyksenä oleva erityisvalmius tarkoittaa muun muassa kykyä ennakoivan tilanteen valtakunnalliseen seurantaan ja pelastustoiminnan aikaiseen johtamisen tukemiseen. Lisäksi erityisvalmiuteen kuuluu niihin liittyvä välitön johtamisvalmius ja päätöksentekokyky. Valtakunnallisesti koottuun johtamisen erityisvalmiuteen kuuluu myös kyky toimia osana pelastustoiminnan valtakunnallista johtamisorganisaatiota pelastuslain 34 §:n 4 momentin mukaisessa tilanteessa, jossa sisäministeriön pelastusviranomaisen on ottaa tilanteen johtaaksensa.

Valtakunnallisesti kootun tilanne- ja johtokeskusjärjestelyn avulla pelastustoimeen tuotetaan välittömässä valmiudessa oleva valtakunnallinen hyvinvointialueiden vastuulle kuuluvan pelastustoiminnan johtamiseen ja pelastustoiminnan johtamisen tukemiseen tarvittava suorituskyky ja erityisvalmius.

Pelastustoimen tilannekuva

Sisäministeriön asetuksessa pelastustoimen tilannekuvatoiminnasta (151/2024) säädetään pelastustoimen viranomaisten tilannekuvan sisällöstä, kokoamisesta, analysoinnista, ylläpitämisestä ja jakamisesta. Pelastustoimen viranomaisilla tarkoitetaan sisäministeriötä, aluehallintovirastoja ja hyvinvointialueiden pelastustoimia. Asetuksessa ei säädetä tilannekuvatoiminnan fyysisistä tai teknisistä järjestelyistä kuten tilannekeskustiloista tai tietojärjestelmistä.

Pelastustoimen viranomaisten tulee koota vastuullaan oleva tilannekuva yhdenmukaisesti hyvinvointialueen alueella, pelastustoiminnan yhteistyöalueittain ja valtakunnallisesti. Sisäministeriön ja aluehallintovirastojen tehtävistä tilannekuvatoiminnassa säädetään lisäksi pelastustoimesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (407/2011).

Sisäministeriön asetuksen 151/2024, 2 §:n 1 kohdassa määritellyn mukaisesti pelastustoimen tilannekuvan tulee sisältää tiedot pelastustoimen palvelujärjestelmän valmiudesta. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi tiedot pelastustoimen palvelujärjestelmän tilasta ja kuormituksesta, henkilöstö- ja materiaaliressusseista sekä tukipalveluiden toiminnasta, sekä väestönsuojeluun varautumisen tilasta, kuten esimerkiksi väestöhälytintjärjestelmän toimintakunto. Tukipalvelujen toiminnan tilassa tulee huomioida lakisääteisiin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnat. Tilannekuva tulee analysoida hyvinvointialueittain, pelastustoiminnan yhteistyöalueittain ja valtakunnallisesti.

Kootun tehtävän kustannukset ja korvauserusteet

Sisäministeriön asetuksessa kootun tehtävän kustannuksista ja korvauserusteista (150/2024) säädetään pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 5 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitetun kootun tehtävän kustannusten jakamisen perusteista sekä koottuun tehtävään sisältyvien palvelujen ja muiden toimenpiteiden korvauserusteista.

Pohjois-Savon hyvinvointialue, jolle pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 5 §:n 1 momentin 1 tai 5 kohdassa tarkoitetun tehtävän järjestäminen on koottu, vastaa itse omasta osuudestaan kootun tehtävän kustannuksista samassa suhteessa, kuin sen pelastustoimen laskennallisten kustannusten suhteellinen osuus on kokoamiseen osallisten hyvinvointialueiden yhteenlasketuista pelastustoimen laskennallisista kustannuksista. Muu kokoamiseen osallinen hyvinvointialue on velvollinen korvaamaan kootusta tehtävästä aiheutuvat kustannukset 1 momentissa säädettyssä suhteessa sille hyvinvointialueelle, jolle tehtävä on koottu. Hyvinvointialueiden pelastustoimen laskennallisista kustannuksista säädetään hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 4 luvussa.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 5 §:n 2 momentissa säädetty korvausvelvollisuus kohdistuu vain siihen osaan tehtäväkokonaisuutta, joka on mainitun momentin nojalla koottu. Kukin hyvinvointialue vastaa tehtäväkokonaisuuden muista kustannuksista itse. Pohjois-Savon hyvinvointialueen, jolle tehtävän järjestäminen on pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 5 §:n 2 momentin nojalla koottu, on oikeus saada muilta hyvinvointialueilta tehtävän järjestämisen edellyttämä täysi korvaus.

Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitokset ovat alustavasti sopineet Itä-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja

johtokeskuspalveluiden järjestämiseen sisältyvistä henkilöresursseista sekä kustannusten jakautumisesta. Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi jatkaa tilanne- ja johtokeskuspalveluiden järjestämisen suunnittelua Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitoksien toimesta laaditun linjauksen mukaisesti.

Valmistelijan päätösehdotus:

Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi Itä-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuspalveluiden järjestämistä koskevan tilannekatsauksen.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen tavoitteena on järjestää Itä-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskusjärjestelyt sekä muun pelastustoiminnan alueellisen johtamisen edellytyksenä oleva erityisvalmius mahdollisimman tarkoituksenmukaisella ja kustannustehokkaalla toimintatavalla.

Toimivallan peruste hallintosääntö 44 §, lautakunnan erityistehtävät kohta 1

Esittelijä pelastustoimi- ja turvallisuuspalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi Itä-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuspalveluiden järjestämistä koskevan tilannekatsauksen.

Päätös Merkittiin tiedoksi.